

*Egle Latvijā ir un būs
viena no trim koku
pamatsugām*

*Meža nozares
konferencē 2020
runā par aktuālo
meža īpašniekiem*

*Ko var mācīties
demonstrējumu
teritorijā "Pūpoli"*

MEŽA NOZARES KONFERENCE 2020 – AR SKATU NĀKOTNĒ

Šogad 26. novembrī tiešsaistē norisinājās Meža nozares konference 2020, kuru LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centrs organizēja sesto gadu pēc kārtas. Konferenci tiešsaistē noskatījās 2988 skatītāji.

Konferences galvenās tēmas bija par pieejamo un gaidāmo Eiropas Savienības atbalstu mežsaimniecībai, meža inventarizācijas norisi privātajos mežos, meža biotopu kartēšanas aktuālajiem rezultātiem un egļu astoņzobu mizgraužu izplatību un nepieciešamajiem preventīvajiem pasākumiem.

Konferences dalībniekus ar lietišķu un iedvesmojošu uzrunu sveica zemkopības ministrs **Kaspars Gerhards (attēlā)**: "Šis laiks nav vienkāršs, tas ir pandēmijas laiks, kas atstājis iespaidu arī uz meža nozari. No vienas puses, ir iespējas izmantot jaunās tehnoloģijas, no otras puses, redzam, ka mainās globālais tirgus pieprasījums.

Ir skaidrs, ka šis ir nopietnu izaicinājumu laiks. Tāpēc būtiski ir būt kopā un dalīties pieredzē. Mums ir ar ko lepoties, mežu daudzums Latvijā palielinās, palielinās arī darbs, ko meža īpašnieki iegulda sava meža kopšanā un kvalitātes uzlabošanā. Tas ir pozitīvi. Nākotnē Zemkopības ministrija, strādājot pie daudzgadu finansējuma, ir ieplānojusi arī atbalstu mežsaimniecībai. Esmu pārliecināts, ka tas būs nozīmīgs atspazds."

Noslēgumā ministrs uzsvēra, ka katram meža īpašniekam un mežā strādājošam ir svarīgs nākotnes redzējums, lai gūtu ienākumus un atstātu īpašumu mantojumā nākamajām paaudzēm.

Konferencē ar ziņojumiem uzstājās

Zemkopības ministrijas Meža departamenta, Valsts meža dienesta, Dabas aizsardzības pārvaldes, LVMI "Silva", LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centra, Latvijas Meža īpašnieku biedrības.

Konferences otrajā daļā norisinājās paneldiskusija par egļu astoņzobu

mizgrauža izplatību un pašlaik aktuālajiem preventīvajiem pasākumiem, kas veicami privātajos mežos, lai novērstu tālāku egļu astoņzobu mizgrauža un citu kaitēkļu izplatību. Noslēgumā klausītāji varēja saņemt atbildes uz jautājumiem.

Plašāk ar ziņojumiem var iepazīties izdevuma turpmākajās lappusēs. Konferences ieraksts un prezentācijas pieejamas mājas lapā: www.mkpc.llkc.lv

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Aktuāla meža inventarizācija – tas ir svarīgi! 3
- Lūšu medības 3
- Papildinājums meža ugunsapsardzībai 3
- Meža nozares konference 2020 – ar skatu nākotnē 4
- Noslēgusies ceturtdā dabas skaitīšanas lauku darbu sezona 7
- Zviedrijas mežsaimniecības modelis kā etalons, kam sekot. 8
- Trīs dažādi pasākumi Ziemeļkurzemē 9
- Seminārā gūtās atziņas demonstrējumu teritorijā “Pūpoli” 10
- Ieteikumi laužu un bojātu koku izvākšanai no meža 12
- Bojātu koku ciršana mikroliegumos 12
- Ko nozīmē atzīmes uz kokiem mežā? 12
- Seminārs Bārbelē 13
- Apaļo kokmateriālu produktu cenu tendences 13
- Mežs var palīdzēt 14
- Drošības prasību ievērošana medībās 15
- Tikšanās ar “meža saimnieku” . . . 16

PAR MEDĪJAMO DZĪVNIĒKU NODARĪTAJĒM POSTĪJUMIEM VAR IESNIEGT INFORMĀCIJU VMD

Novērtējot medijamo dzīvnieku populāciju stāvokli un nosakot pieļaujamos pārnadžu nomedīšanas apjomus, Valsts meža dienests (VMD) ņem vērā informāciju par medijamo dzīvnieku nodarītajiem bojājumiem lauksaimniecībai un mežsaimniecībai. Lai iesniegtu šo informāciju VMD, medību tiesību īpašnieki aizpilda paziņojuma veidlapas un līdz kalendārā gada 1. martam nosūta tās uz e-pastu: medibas@vmd.gov.lv

Paziņojuma veidlapas pieejamas vietnē www.vmd.gov.lv sadaļā Medības – Medību tiesību lietotājiem.

NOTEIKTAS MEŽA ATJAUNOŠANAS PRASĪBAS IEŽOGOTĀ PLATĪBĀ DZĪVNIĒKU TURĒŠANAI NEBRĪVĒ

Valdība ceturtdien, 10. decembrī, apstiprinājusi Zemkopības ministrijas sagatavotos grozījumus noteikumos par meža apsaimniekošanu iežogotā meža platībā, kas izveidota dzīvnieku turēšanai nebrīvē.

Grozījumi noteikumos precizē meža apsaimniekošanas nosacījumus iežogotā meža platībā, kas izveidota dzīvnieku turēšanai nebrīvē, lai, samazinot apro-

bežojumus, izaudzētu kvalitatīvu mežu, vienlaikus nosakot nosacījumus savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē.

Atcelts kailcirtes aizliegums, nosakot, ka pēc cirtes šī platība ir jāatjauno. Lai meža atjaunošana norisētu sekmīgi, atjaunojamā platība jāiežogoj, līdz mežaudze sasniedz 20 gadu vecumu. Tādējādi tiks efektīvi apsaimniekots īpašums, nodrošinot bioloģiski daudzveidīgu dzīvotni nebrīvē turētajiem dzīvniekiem.

E-SEMINĀRI MEŽA ĪPAŠNIEKIEM PAR AKTUĀLĀM TĒMĀM

Valsts Lauku tīkla pasākumu ietvaros Meža konsultāciju pakalpojumu centrs ir sagatavojis un piedāvā meža īpašniekiem bezmaksas informatīvos e-seminārus par aktuālām tēmām – valsts un ES likumdošanu un izmaiņām, pieejamo valsts un ES atbalstu meža īpašniekiem, Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam aktivitātēm un citām meža, vides, lauku nozares un valsts pārvaldes institūciju aktualitātēm.

E-semināri meža īpašniekiem ir izveidoti pēc reģionālā principa, lai meža īpašniekiem būtu iespēja uzzināt par aktuālo konkrētā reģionā. Katru ceturksni e-semināri tiek papildināti par aktuālām tēmām. No jauna sagatavoti divi semināri medniekiem par normatīvo aktu un drošības prasībām dzinējmedībās un individuālajās medībās. Šajos e-semināros tiek apskatīti arī papildu drošības noteikumi saistībā ar Covid-19 izplatības ierobežošanu medību laikā, kā arī seminārs par

Zviedrijas mežsaimniecības modeli.

Šogad izveidoti 36 e-semināri, līdz šim tos noskatījušies 2387 interesenti. E-semināri pieejami: www.mkpc.lkkc.lv sadaļā E-semināri meža īpašniekiem.

PIEKTĀ STARPTAUTISKĀ MEŽU KONFERENCE

Latvijas Mežu sertifikācijas padome sadarbībā ar Daugavpils Universitāti un Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu “Silava” 10. decembrī rīkoja jau 5. konferenci “Meža un saistīto nozaru attīstības problēmas un perspektīvas klimata izmaiņu laikmetā Latvijā un Eiropā” par meža un saistītajām nozarēm aktuālām tēmām.

Konference, kas skar tautsaimniecības, ilgtspējīgas attīstības, kā arī sociālo, vides un ekonomisko aspektu sabalansēšanas nozīmi klimata izmaiņu laikmetā, šogad norisinājās tiešsaistē ar plašu dažādu tēmu izklāstu no dažādiem aspektiem.

Mārtiņa Gaigala nākamā gada redzē-

jums konferences noslēgumā: “2021. gadā par veiksmi es redzu to, ja būtu vairāk sarunu, diskusiju starp politikas veidotājiem. Tas varētu novērst neatbilstības dažādos plānošanas dokumentos.

Par veiksmi saredzu to, ja diskusijās vairāk izmantotu tehnoloģijas, datus, informācijas analīzi un uz tiem balstītu izpratni, definīcijas un formulējumus, uz kuriem būvēt kopīgus mērķus. Kā milzīgu veiksmi es redzu, ja nākamgad kaut vienā normatīvā aktā tiktu iedota uzticība un atbildība zemes apsaimniekotājam.”

Konferences ierakstu var noskatīties interneta vietnēs: www.db.lv; www.zemunvalsts.lv

AKTUĀLA MEŽA INVENTARIZĀCIJA – TAS IR SVARĪGI!

Kopīgo informāciju par visiem mežiem valstī veido atsevišķas meža īpašnieku veiktās meža inventarizācijas. Situācija dabā mainās un 2021. gadā neatbilstošas likuma prasībām būs meža inventarizācijas ar kopējo meža platību 50 179 hektāri.

Veicot aktualizētu meža inventarizāciju, meža īpašnieki nodrošina aktuālus datus Meža valsts reģistrā, savukārt meža īpašniekam ir vairāki ieguvumi:

- informācija saimnieciskās darbības plānošanai un veikšanai,
- iespēja tiešsaistē iesniegt iesniegumus ciršanas apliecinājuma saņemšanai un pārskatus par veiktajiem mežkopības pasākumiem,
- aktuāla informācija par savu mežu,
- pamats ES un valsts atbalsta pasākumu mežsaimniecībā plānošanai,
- nodrošinājums Meža apsaimniekošanas un Dabas aizsardzības plānu izstrādei,
- uz reālo situāciju balstīta ugunsdrošības profilaktisko plānu izstrāde,

- iespēja iegūt kompensācijas par mežsaimnieciskās darbības aprobežojumiem,
- informācija nekustamā īpašuma nodokļu aprēķināšanai, nodokļu atvieglojumu noteikšanai.

Aktuāla meža inventarizācija ir pamats meža un mežaudzes vērtības noteikšanai, kas ir aktuāli, reģistrējot darījumus zemesgrāmatā jeb operatīva darbība meža īpašumu pārdošanā vai iegādē.

Meža inventarizācijas dati satur informāciju par meža zemes veidiem meža apsaimniekošanā, koksnes resursiem mežaudžu (nogabalu) līmenī, vides un dabas resursu aizsargjoslām, bioloģiski nozīmīgiem meža struktūras elementiem, meža infrastruktūras objektiem (dabiskām brauktuvēm, stigām, ūdens ņemšanas vietām u. c.).

Informācija par meža inventarizāciju Valsts zemes dienestam

Valsts meža dienests informāciju par meža inventarizācijas datiem iesniedz

Valsts zemes dienestam. Atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 10. janvāra noteikumiem Nr.47 "Noteikumi par Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas uzturēšanai nepieciešamās informācijas sniegšanas kārtību un apjomu" Valsts meža dienests ik gadus sniedz ziņas Valsts zemes dienestam par katru zemes vienību, balstoties uz Meža valsts reģistrā reģistrētajiem īpašuma meža inventarizācijas datiem.

No 2020. gada 1. novembra Valsts meža dienests vairs nesniedz informāciju Valsts zemes dienestam par tām zemes vienībām, kurās meža inventarizācija neatbilst Meža likuma 29. panta pirmās daļas prasībām, tas ir, būs vecāka par 20 gadiem. Šāda pieeja ietekmēs ne tikai meža īpašnieka tiesības saņemt nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi, bet arī citus procesus, kuros izmanto meža inventarizācijas datus. 🌲

LŪŠU MEDĪBAS

Valsts meža dienests informē, ka 2020./2021. gada medību sezonā lūšu medības sāksies no 2021. gada 1. janvāra, bet pieļaujama lūšu nomedīšanas apjoms noteikts 80 dzīvnieku. Lūšu medības turpināsies līdz noteiktā pieļaujamā lūšu nomedīšanas apjoma izmantošanai, bet ne ilgāk par 31. martu.

Šajā medību sezonā Valsts meža dienests aizliedzis medīt lūšu mātītes, ar kurām kopā ir iepriekšējā pavasarī dzimuši mazuļi. Tāpat Valsts meža dienests

aicina nemedīt lūšus medībās ar dzinējiem bezsniega apstākļos.

Lēmums par lūšu medību termiņa saīsināšanu un pieļaujamā nomedīšanas apjoma samazināšanu pieņemts, izvērtējot lietderības apsvērumus. Vienlaikus Valsts meža dienestam ir tiesības noteikto lūšu nomedīšanas apjomu samazināt vai noteikt medību slodzes samazināšanas iespējas.

Par nomedītajiem lūšiem jāziņo

Pirms lūša pārvietošanas no vietas, kur tas ticis nomedīts, dzīvnieks jānofotografē. Foto faila rekvizītu informācijā jānorāda nomedīšanas datums un GPS koordinātes. Tāpat pirms lūša pārvietošanas jāaizpilda akts par vilka vai lūša nomedīšanu (Medību noteikumu 4. pielikums). Kolektīvajās medībās šo aktu sastāda medību vadītājs, bet individuālajās – pats mednieks. Šis akts ir arī pamatojums nomedītā vilka vai lūša pārvietošanai.

Nākamās darba dienas laikā par lūša nomedīšanu jāpaziņo Valsts meža dienestam, nosūtot uz e-pastu medibas@vmd.gov.lv: 1) lūša fotoattēlu ar faila informāciju; 2) informāciju par dzīvnieka dzimumu un vecumu; 3) nomedītā lūša īpašnieka mednieka apliecības numuru.

Mēneša laikā pēc lūša nomedīšanas medniekam Valsts meža dienestā jānokārto nepieciešamā dokumentācija. Tās aizpildes laikā medniekam jāiesniedz arī Valsts meža dienesta rīkojuma pielikums

"Medību slodze un lūšu populācijas tendences", kas vajadzīgs lielo plēsēju monitoringa datu vākšanai.

Nomedītais lūsis jāsaģlabā līdz paraugu nodošanai LVMI "Silava" speciālā lūšu monitoringa nodrošināšanai. Informāciju par nomedīto lūsi kopā ar mednieka kontaktinformāciju Valsts meža dienests nosūta LVMI "Silava", kura pārstāvis pēc tam sazinās ar mednieku. Ņemot paraugus, LVMI "Silava" pārstāvis izdara atzīmi aktā par vilka vai lūša nomedīšanu vai arī nosūta šo informāciju Valsts meža dienestam.

Plašāka informācija www.vmd.gov.lv vai pa tālruni 67212776, VMD Medību daļa 🌲

Informāciju sagatavoja
Selva Šulce, VMD

PAPILDINĀJUMS MEŽA UGUNSDROŠĪBĀI

Ipagājis tieši gads, kopš Rīgas reģionālā virsmežniecība savā rīcībā saņēma jaunu meža ugunsdzēsības automašīnu Mercedes Benz Unimog U4023, un šogad papildinājumu saņēma Ziemeļaustrumu virsmežniecība.

2020. gadā Valsts meža dienests ir atklājis un dzēsījis 566 meža ugunsgrēkus ar kopējo uguns skarto platību aptuveni 308,9 hektāri, no tiem 67,2 hektāri jaunaudzes. Visvairāk meža ugunsgrēki reģistrēti Rīgas reģionālās virsmežniecības teritorijā – 263, kas ir gandrīz puse no kopējiem reģistrētajiem ugunsgrēkiem valstī, kopējā uguns skartā platība 144 hektāri. 🌲

MEŽA NOZARES KONFERENCE 2020 –

ZEMKOPIBAS MINISTRIJAS AKTUALITĀTES UN ES ATBALSTS MEŽSAIMNIECĪBAI

Zemkopības ministrijas Meža departamenta direktora vietnieks Normunds Strūve informēja par pieņemtajiem lēmumiem Latvijā un izstrādātajām rekomendācijām Eiropas Savienības (ES) līmenī mežsaimniecības jomā, kā arī par tuvākajā laikā gaidāmo ES atbalstu meža īpašniekiem.

Galvenās likumdošanas iniciatīvas mežsaimniecībā, ko īstenojusi ZM

Šī gada laikā Zemkopības ministrijā (ZM) ir izstrādāts Rīcības plāns egļu audžu aizsardzībai pret egļu astoņzobu mizgrauzi (*Ips typographus*). Plāns ir apstiprināts. Notiek aktīva plāna īstenošana, un tiek sekots līdzi mizgrauža izplatībai.

Sagatavoti grozījumi **Meža likumā** par inventarizācijas datu pieejamību, kas skar meža īpašniekus. Meža likumā esošais regulējums tiek pārskatīts. MK līmenī nosaka detalizācijas pakāpi. Vēl arī Saeimā spriedīs par šo jautājumu.

Šogad beidzas līdzšinējais plānošanas periods un ZM ir uzsākusi darbu pie **Meža nozares attīstības pamatnostādņu** izstrādes nākamajam periodam, kur tiks ņemts vērā līdz šim sasniegtais un jaunākās tendences, kā arī iniciatīvas Eiropā.

Aktuālie ES politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti

Šogad pieņemta jauna **ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija**, kas vērsta uz

plašu skatījumu ne tikai ES, bet arī pasaules līmenī, lai aizsargātu bioloģisko daudzveidību. Stratēģijā ir diezgan ambiciozi mērķi, kādi virzieni būtu jāattīsta ES dalībvalstīm. Noteikta apņemšanās, ka vajadzētu aizsargāt vismaz 30 % no ES sauszemes teritorijām un vismaz 10 % jābūt ar stingru aizsardzības režīmu. ES notiek aktīvas diskusijas. Ja šos mērķus ievieš, pēc veiktajiem aprēķiniem, prognozējama diezgan būtiska koksnes ražošanas apjoma samazināšanās Eiropā.

Jaunā **ES meža stratēģijas** izstrāde pašlaik ir procesa sākumā. Tiek prognozēts, ka gada beigās komisija varētu nākt klajā ar publisku apspriešanu.

Klimata politikā mērķi mainās katru gadu. Notiek diskusijas, ka emisijas vajadzētu samazināt par 55 %. Pagaidām nav skaidrs, kā tas ietekmēs Latviju.

Atjaunojamo energoresursu direktīvā ir ietverti meža biomasas ilgtspējības kritēriji. Tomēr ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija paredz šo direktīvu pārskatīt.

Ilgtspējīga finansējuma veicināšanas regulējums – aktivitāte finanšu jomā, kas var skart arī Latvijas meža īpašniekus. Šis regulējums vēl ir procesā.

ES atbalsts mežsaimniecībai

Atskatoties uz paveikto – ja salīdzina plānotos rezultātus 2014.–2020. gada plānošanas periodā ar sasniegtajiem, visi rādītāji ir pārpildīti. Meža īpašnieki ir bijuši aktīvi. Daudzi projekti ir īstenoti. Arī meža

īpašnieki iegulda diezgan lielus līdzekļus šo darbību īstenošanā arī bez atbalsta.

Pieaug pieteikumu skaits par kompensācijas maksājumiem **NATURA 2000** mežu teritorijās (2014–2020), kur ir saimnieciskās darbības ierobežojumi.

Nākamajā gadā meža īpašniekiem plānots pārejas perioda (2021–2022) finansējums **11 milj. EUR** apjomā pasākuma “Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā” apakšpasākumos:

- meža ieaudzēšanai un kopšanai paredzēti 2 milj. EUR;
- atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi, – 1 milj. EUR;
- ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai – 8 milj. EUR.

Pasākumā “Kompensācijas maksājums par **NATURA 2000** mežu teritorijām” paredzēti **12 milj. EUR**. Atbalsts plānots nākamā gada pirmajā pusē. 🌳

PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS UN PRASMJU APGUVES PASĀKUMI MEŽA ĪPAŠNIEKIEM

LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centra direktors **Raimonds Bērmanis** konferences dalībniekus informēja par Lauku attīstības programmas (LAP) 2014–2020 profesionālās izglītības un prasmju apguves pasākumiem, pieejamiem konsultāciju pakalpojumiem un Valsts Lauku tīkla pasākumiem privāto mežu īpašniekiem.

Ārkārtas situācija ir spēcīgi ietekmējusi MKPC darbību, vajadzēja pilnībā atteikties no meža īpašnieku iecienītā pasākuma – mežu apmeklējumiem, taču ir sagatavoti jauni piedāvājumi, kā e-semināri, tālmācības programmas u. c.

Konsultācijas. Arvien lielāku atsaucību gūst bezmaksas konsultācijas meža īpašniekiem galvenokārt par ekonomiskiem un ar vidi saistītiem jautājumiem. Bezmaksas

konsultācijām var pieteikties meža īpašnieki vai tiesiskie valdītāji, un maksimālais atbalsta apmērs vienam labuma guvējam palielināts līdz 3000 EUR. Programma norisināsies līdz 2023. gada nogalei.

Apmācības meža īpašniekiem un nozarē nodarbinātajiem notiek par 13 tēmām. Apmācībās apvienotas teorētiskās un praktiskās zināšanas. Pasākums turpināsies līdz 2022. gada martam. Nobeidzot kursus, ir nelielas priekšrocības, piedaloties ES atbalsta pasākuma “Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā” projektā. Tālmācībā pieejami jau iepriekš sagatavotie, kā arī papildinātie kursi par jaunām tēmām. Tālmācība pieejama: <https://talmaciba.llkc.lv/> Mežsaimniecība.

Meža apmeklējumi Latvijā un ārval-

stīs. Pagarināts pasākuma izpildes termiņš līdz 2021. gada 1. oktobrim.

Valsts Lauku tīkla pasākumi meža īpašniekiem. Līdztekus klātienē informatīvajiem semināriem šogad izveidoti e-semināri meža īpašniekiem, kas tiek aktualizēti. Šo pasākumu nākamgad turpināsim, taču saglabāsim arī klātienē seminārus. E-semināri pieejami: www.mkpc.llkc.lv sadaļā E-semināri meža īpašniekiem. 🌳

AR SKATU NĀKOTNĒ

VALSTS MEŽA DIENESTA AKTUALITĀTES PRIVĀTO MEŽU ĪPAŠNIEKIEM

Valsts meža dienesta ģenerāldirektore **Aina Stašāne** informēja par aktualitātēm privāto mežu īpašniekiem – meža inventarizācijas datu iesniegšanu, ieguvumiem meža īpašniekiem no aktuāliem meža inventarizācijas datiem un par meža dzīvnieku nodarītiem postījumiem.

Meža īpašnieku informēšana par meža inventarizācijas datu iesniegšanu

Pēdējos gados meža inventarizētās platības pieaug lēni, acīmredzot meža īpašnieki, kuri neveic saimniecisko darbību, nejut vajadzību to darīt. Šogad VMD uzsācis informēt meža īpašniekus, izsūtīto atgādinājumus par Meža likumā noteikto pienākumu veikt pirmreizēju vai atkārtotu meža inventarizāciju vismaz reizi 20 gados. Tas nepieciešams, lai dabai atbilsto-

šu inventarizāciju varētu pievienot Meža valsts reģistram.

Gada laikā bija plānots informēt 47 246 zemes vienību īpašniekus ar kopējo meža platību 159 087 ha. Šajā gadā ir informēti 84 % meža īpašnieku. Lielākie pārkāpēji ir Dabas aizsardzības pārvalde, pašvaldības un meža īpašnieki, kuriem vēl pienākas zemes mērcniecība par valsts līdzekļiem. 2021. gadā meža inventarizācija kļūst novecojusi par 7374 zemes vienībām ar kopējo meža platību 50 179 ha.

Aina Stašāne informēja par priekšrocībām un ieguvumiem meža īpašniekiem, nodrošinot aktuālus datus Meža valsts reģistrā. Kā viens no tiem – meža īpašnieku tiesības saņemt nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi, pamatojoties uz informāciju, ko VMD sniedz Valsts zemes dienestam (VZD) par katru zemes vienību.

Svarīgi zināt par meža dzīvnieku nodarītiem postījumiem

Meža dzīvnieku postījumi ir tikai neliela daļa no mežaudžu platības, ko atļauts nocirst sanitārajā vienlaidus cirtē. Meža īpašniekam ir svarīgi zināt par sava meža jaunaudžu stāvokli, piemēram, par meža dzīvnieku postījumiem, savukārt VMD ir svarīgi zināt par bojājumiem mežam. Tas ietekmē pārnadžu populāciju stāvokļa novērtējumu un pieļaujamo nometišanas apjomu.

Ģenerāldirektore aicināja ziņot par nodarītiem meža dzīvnieku postījumiem VMD interneta vietnē www.vmd.gov.lv sadaļā.

LATVIJAS MEŽA ĪPAŠNIEKU BIEDRĪBAS AKTUALITĀTES UN IECERES 2021. GADAM

Latvijas Meža īpašnieku biedrības (LMIB) valdes priekšsēdētājs **Arnis Muižnieks** pastāstīja par galveno, kas bijis LMIB dienaskārtībā šogad un būs arī nākamgad – aprobežojumiem meža īpašniekiem, medījamo dzīvnieku nodarītiem postījumiem, nodokļiem, priekšlikumiem veikt izmaiņas normatīvajos aktos.

Aprobežojumi meža īpašniekiem

Aprobežojumi meža īpašniekiem jāskata kontekstā ar to, kas notiek Eiropā un kā tie ietekmē procesus Latvijā. Pavisam noteikti divas Eiropas zaļā kursa rīcībpolitikas jomas skars privāto mežu apsaimniekošanu – bioloģiskā daudzveidība (pasākumi mūsu trauslās ekosistēmas aizsardzībai) un klimata pasākumi (padarīt ES klimata neitrālu līdz 2050. gadam).

Tagad tiek izstrādāta jauna ES meža stratēģija. Biedrība aicina arī Latvijas meža īpašniekus iesaistīties tās izstrādē un izteikt savu viedokli.

Par Eiropas zaļo kursu un bioloģiskās daudzveidības stratēģiju bažas rada uzstādījums, ka ES jāaizsargā vismaz 30 % no zemes, 30 % no jūras teritorijas un vismaz 10 % no Eiropas zemes jābūt stingri aizsargātai. Viss būs atkarīgs, cik stingra būs Latvijas pozīcija, jo pašlaik jau 28 % no meža teritorijām ir ar dažādiem saimnieciskās darbības aprobežoju-

miem, un rūpīgi būs jāizvērtē, ko varētu dot papildu, lai neapgrūtinātu to nozari, kas dod ievērojamu ieguldījumu Latvijas ekonomikā. Bažas rada arī aktīvais mikroliegumu veidošanas process. Pašlaik kompensācija par tiem ir netaisnīga. Svarīgi, lai īpašnieku apņemšanās aizsargāt kādu sugu būtu brīvprātīga, kā tas ir citās Eiropas valstīs.

Medījamo dzīvnieku nodarītie postījumi

Šogad pirmo reizi meža un lauksaimniecības zemju īpašniekiem bija lielāka iespēja pārstāvēt savas intereses medījamo dzīvnieku limitu noteikšanā.

Sadarbības projekta ietvaros ar biedrību “Zemnieku Saeima”, mednieku organizācijām, AS “Latvijas valsts meži” un Valsts meža dienestu tiek izstrādāt a mobilā lietotne medībām. Meža īpašnieki varēs operatīvi iesniegt informāciju par postījumiem. Biedrība aicina nākamgad interesēties par aplikāciju un to aktīvi izmantot.

Nodokļu jautājums

Biedrības galvenais uzdevums nodokļu jautājumā ir nepieļaut īpašuma kadastrālās vērtības un nekustamā īpašuma nesamērīgu pieaugumu. Sadarbībā ar lauksaimnieku organizācijām līdz šim ir izdevies panākt, lai kadastrālā vērtība nepieaugtu

pārāk strauji. Jāuzmanās, lai mazie meža īpašnieki nodokļu sloga pieauguma dēļ nebūtu spiesti pārdot savu īpašumu.

Priekšlikumi izmaiņām normatīvajā regulējumā

Ir izstrādāti vairāki priekšlikumi veikt izmaiņas normatīvajos aktos. Lai mazinātu stādu deficītu, atļaut no citām ES valstīm ievest stādāmo materiālu arī ar kategoriju “atlasīts”.

Noteikt mazāku minimāli nepieciešamo kociņu skaitu, kas obligāti jāiestāda – priedei no 3000 uz 2000 gab./ha, bet eglei no 2000 uz 1500 gab./ha.

Biedrība aicinās pieņemt izmaiņas koku ciršanas caurmēru skaitliskajās vērtībās, kā tas ir citās ES valstīs.

Saistībā ar mizgraužu savairošanos pānāktas izmaiņas Gaujas Nacionālā parka (GNP) likumā. Meža īpašniekiem, lai nocirstu mizgraužu bojātos kokus GNP, nebūs vajadzīgs meža apsaimniekošanas plāns.

BIOTOPU KARTĒŠANAS REZULTĀTI, DATU APKOPŠANA UN IZVĒRTĒŠANA

Dabas aizsardzības pārvaldes ģenerāldirektora vietniece **Gunta Gabrāne** informēja par jautājumiem, kas interesē ļoti daudzus – biotopu kartēšanas aktuālie rezultāti, datu apkopšana un izvērtēšana, iespējamās konsekvences privāto mežu apsaimniekošanā turpmāk.

Dabu skaita ikvienā Eiropas Savienības dalībvalstī

Dabas skaitīšana ir iepriekš rūpīgi plānots process. Latvijā to uzsāka 2017. gadā. Kartēšana Latvijā ilga četrus gadus un tajā bija nodarbināti 400 darbinieki. Īpašniekiem tika nosūtītas informatīvas vēstules par procesa sākšanu un rezultātiem, ja īpašumā tika atrastas dabas vērtības. Ja saimnieks vēstuli nav saņēmis, tas nozīmē, ka īpašumā nekas nav atrasts. Šogad lauku darbi ir beigušies un īpašniekus informēs gan decembrī, gan nākamajā gadā. Kartēšanu veic speciāli apmācīti eksperti, kas novērtē situāciju dabā un aizpilda apjomīgu anketu. Bez tam eksperti vēlreiz veic kontroles dabā visā Latvi-

jā. Kartēšanas procesā tiek iegūts liels datu apjoms. Tos ievada datu bāzē *Ozols*. Dati pieejami: www.ozols.gov.lv/pub, skatoties pēc kadastra numura. Visi dati tiks apkopoti līdz 2021. gada otrajai pusei.

Kartēšanas rezultātu vērtējums

Zālāju kvalitātes vērtējums Latvijā ir zems. Ar mežiem nav tik kritiska situācija, kā bija domāts. Top arī 25 īpaši aizsargājamo dabas teritoriju plāni un pieci sugu aizsardzības plāni. Īpašniekus informē arī par to izstrādi, lai varētu sekot līdzi procesam un piedalīties.

Kas notiks ar biotopu, kurš ir īpašumā?

Biotopa esamība īpašumā nav aizliegums, bet tikai fakta konstatācija. Saimnieciskā darbība netiek bremsēta, īpašnieks var darīt tā, kā ir domājies strādāt. Ja īpašumā biotops ir konstatēts, tas nozīmē, ka ir pareizi saimniekots. Meža īpašniekiem jāuzmanās no viltus draugiem, kas

piedāvā nocirst mežu pēc iespējas ātrāk. Gunta Gabrāne iesaka meža īpašniekiem sargāt savu īpašumu: “To, kas pieder jums, neatdodiet par zemām cenām, uzdodiet jautājumus un neļaujiet sevi aprāpt. Droši variet zvanīt un uzdot jautājumus par savu īpašumu, sniegsim atbildes.”

Kas būs turpmāk?

Biotopu skaitīšana veikta, lai saprastu, kādas vērtības valstī ir un kas turpmāk jāuzlabo. Datu analīzi veiks nākamgad un tad kā informatīvo ziņojumu iesniegs MK. Valdība varēs lemt par turpmākām darbībām. Līdz 2025. gadam situācija būs nemainīga. 🌳

PANELDISKUSIJA: EGLŪ AUDŽU POSTĪJUMU LIKVIDĒŠANA – PRIEKŠNOSACĪJUMS KAITĒKĻU IZPLATĪBAS MAZINĀŠANAI

Konferences noslēgumā norisinājās paneldiskusija, kā veicināt egļu audžu postījumu (vējgāztu, vējlauztu, mizgraužu bojātu koku) likvidēšanu piemērotā laikā, lai mazinātu tālāku egļu astoņzobu mizgrauža un citu kaitēkļu izplatību labvēlīgos apstākļos. Diskusijā piedalījās **Agnis Šmits**, LVMI “Silava”, **Artūrs Bukonts**, Latvijas Neatkarīgo mežizstrādātāju asociācija, **Andis Purs**, Valsts meža dienests, **Rita Benta**, ZM Meža departaments.

Pirms diskusijas Agnis Šmits informēja par egļu astoņzobu mizgrauža populācijas izplatību.

Visvairāk no mizgraužu postījumiem ir cietušas Centrāleiropas valstis un Skandināvija. Baltijas valstīs nav novēroti mizgraužu bojājumi tik lielos apmēros. Mizgraužu populācijas pieaugums Latvijā notika jau 2019. gadā, kad tika konstatēts svaigi kaltsu egļu pieaugums mežā. Latvijā 2019./2020. gada ziema bija tik maiga, ka attīstību nepabeigušie egļu astoņzobu mizgrauža kāpuri un kūniņas izdzīvoja un izlidoja 2020. gada pavasarī. Pateicoties ne-labvēlīgiem laika apstākļiem šī gada maijā (auksts un vējains), mizgraužu populācijas izplatību izdevās apturēt. Šogad mizgraužu postījumi ir konstatēti atsevišķās vietās Latvijā, kam nākamgad jāpievērš pastiprināta

uzmanība. 2021. gada sezonā sagaidāms mērens mizgraužu populācijas pieaugums. Diskusija sākās ar jautājumu: “Cik nopietna ir mizgraužu problēma, un kas būtu jādara?”

Andis Purs skaidroja: “Pareiza rīcība bija tā, ka vairāku institūciju pārstāvji kopā ar ZM sagatavoja egļu astoņzobu mizgrauža apkarošanas plānu un atbilstoši tam arī darbojās. Šajā brīdī meža īpašniekiem savos meža īpašumos jāveic sanitārās kopšanas cirtes un jāizvāc no meža vēja gāztie un bojātie koki. Tas būtu jāizdara līdz nākamā gada aprīļa sākumam, atsevišķos gadījumos termiņi ir vēl īsāki.”

Uz jautājumu: “Kurā brīdī mežizstrādātāji ir gatavi iet mežā?” – atbildēja Artūrs Bukonts: “Mežizstrādātājiem vienmēr ir jautājums par ekonomisko pamatojumu, jo pēc vienas pagales braukt uz mežu nav izdevīgi. Lai būtu izdevīgi, mazajiem meža īpašniekiem vajadzētu kooperēties.”

Rita Benta piebilda, ka tagad meža īpašniekiem ir īstais laiks apsekot savus mežus un novērtēt postījumus. Nākamgad jāturpina darbs, lai informētu un izglītotu meža īpašniekus par nepieciešamību izvākt kritušos kokus no meža. Agnis Šmits papildināja teikto, ka ievākt informāciju par vēja postījumiem ir vienkārši un to vajadzētu darīt, bet ar mizgraužu postījumiem ir sarežģītāk, jo

mizgrauzi ir grūti pamanīt. Kad egle ir nokaltusi vai miza nokritusi, mizgrauzis tur jau vairs nav. Tāpēc svarīgi vējgāzes un kopšanas cirtes veikt tieši ziemā.

Aktuāls ir jautājums: “Kā maksimāli iesaistīt privātos meža īpašniekus?” Andis Purs atgādināja, ka meža īpašniekam ir ne tikai pienākumi, bet arī atbildība, un, ja ar savu darbību vai bezdarbību viņš rada zaudējumus blakus esošajā īpašumā, tad var nonākt arī līdz tiesvedībai. Jāturpina informēt un strādāt ar meža īpašniekiem dažādos veidos. Agnis Šmits piebilda, ka nekad nebūs tā, ka mizgraužus likvidēs pavisam; arī cītīgi veicot visus pasākumus, mežā vienmēr būs mizgraužu fons. Tas jāņem vērā, plānojot saimniecisko darbību. Lēmumiem jābūt prātīgiem.

Runājot par egli kā koku sugu Latvijā, tā joprojām ir un būs viena no trim koku pamatsugām, ko audzēs nākotnē, ņemot vērā zinātnieku ieteikumus. Egļu ir viena no ekonomiski visizdevīgākajām koku sugām, ar to ir jāmaksā saimniekot. 🌳

NOSLĒGUSIES CETURTĀ DABAS SKAITĪŠANAS LAUKU DARBU SEZONA

Viecot dabas apsekojumus Latvijas pļavās, purvos, mežos, upēs un ezeros, piejūras un iekšzemes kāpās, alās un iežu atsegumos, aptuveni divi simti dabas ekspertu jau ceturto gadu fiksē Latvijas dabas veselības stāvokli.

Šobrīd apkopotie triju sezonu dati liek aizdomāties par divējādām lietām. Konstatēts vairāk iežu atsegumu un virsāju biotopu, nekā domāts līdz šim. Tomēr apstiprinās arī nelabvēlīgas tendences: lielu daļu upju ietekmē bebbri, bioloģiski vērtīgo zālāju platības turpina sarukt, mežu biotopi sastopami fragmentēti, piekrastes biotopu kvalitāti ietekmē pieaugoša antropogēnā slodze, bet mežaino kāpu platības samazinās apbūves dēļ.

Meža biotopi konstatēti nepilnā trešdaļā no apsekotajām mežaudzēm

Situāciju komentē projekta “Dabas skaitīšana” vadītāja Iriša Mukāne: “Dabas skaitīšana ir pirmreizējā dabas vērtību inventarizācija visas valsts mērogā. Ir noslēgusies ceturtais lauku darbu sezona, un sākam izskatīt tās datus, tādēļ šobrīd vēl nefokussējamies uz kopējiem cipariem, jo arī jaunākie dati var ieviest izmaiņas.

Turklāt jāatminas, ka biotops ir tikai viens elements no kopīgās un funkcionējošās ekosistēmas, kas ir jāskata kompleksi ar citām lietām. Piemēram, apsekojot vairāk nekā 130 000 ha zālāju, šobrīd mazāk nekā puse no tiem atbilst bioloģiski vērtīgo zālāju statusam. Diemžēl zālāji ir teju vienīgā biotopu grupa, kas bez cilvēka līdzdalības nevar pastāvēt, jo nepļauti un nenoganīti zālāji drīz vien aizaug ar krūmiem un kokiem.

Pretrās piemērs ir mežu biotopi. Raugoties no dabas daudzveidības viedokļa, jo ilgāk mežs ir neskarts, jo tas paliek vērtīgāks. Četru sezonu laikā apsekti ap 800 000 ha mežu, kuri no pieejamās informācijas atlasīti pēc dažādiem kritērijiem, piemēram, pēc mežaudzes vecuma, koku sastāva un citām pazīmēm, kas varētu liecināt, ka konkrētā platībā varētu būt cilvēka darbības maz ietekmēta mežaudze jeb biotops.

Provizorisks dati liecina, ka meža biotopi konstatēti nepilnā trešdaļā no apsekotajām mežaudzēm. Visvairāk meža biotopi atklāti jau esošajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, bet ārpus tām – teju ceturtajā daļā no apsekotās platības.”

Foto: DAP

Kartēšanu veic apmācīti eksperti, kuri novērtē situāciju dabā un aizpilda anketu

Biotops – vērtīga informācija zemes īpašniekam

Atcerieties, ka biotopa konstatēšana nav liegums vai saimnieciskās darbības ierobežojums, bet ir vērtīga informācija zemes īpašniekam par īpašumā sastopamajām dabas vērtībām. Citiem vārdiem sakot, tā ir atzinība īpašniekam par līdz šim vispiemērotāko biotopa apsaimniekošanu. Diemžēl ne katrs īpašnieks vairs var lepoties ar šādām dabas vērtībām savā īpašumā, kas nereti veidojušās pat vairākus gadu desmitus vai simtus.

Pašlaik ir izanalizēti pirmo triju sezonu dati, par kuriem biotopu īpašnieki jau ir saņēmuši datus vēstuļu formā, kuras tiek nosūtītas uz īpašnieku deklarēto adresi. Rezultātu vēstuli saņem tikai biotopu īpašnieki. Ja biotops nav konstatēts – rezultātu vēstule netiek sūtīta.

Līdz ar īpašnieka informēšanu biotopu dati tiek ievadīti Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā *Ozols* (<https://ozols.gov.lv/pub>), kas pieejama ikvienam un nodrošina daudz operatīvāku un ērtāku datu aprites informāciju.

Nākamo mēnešu laikā tiks veikta ceturtais sezonas datu kontrole, salīdzinot eksperta šogad klātienē redzēto ar datu bāzēs un kartēs pieejamo informāciju. Nākamajā gadā tiks izsūtīti dati arī par noslēdzošo biotopu kartēšanas sezonu, bet 2021. gada otrajā pusē būs apkopota, pārbaudīta un digitāli pieejama informācija par visiem dabas skaitīšanas datiem.

Katru gadu zemju īpašniekiem primāri tiek izskatīta un attiecīgi arī izsūtīta informācija par bioloģiski vērtīgiem zālājiem. Tomēr, ja pašvaldībai vai zemes īpašniekam ir nepieciešams citu biotopu grupu izvērtējums, kas veikts šogad, un tos nevar gaidīt līdz nākamā gada otrajai pusei, īpašnieks var vērsties pie dabas skaitīša-

nas komandas, pamatojot datu nepieciešamību, un lūgt tos caurskatīt ātrāk.

Dabas skaitīšanas eksperti biotopu apsekojumu anketās fiksē arī īpašumā sastopamās sugas. Pateicoties viņu zināšanām, vērībai un profesionalitātei, tiek pamanīti dabas retumi, no kuriem daži ir vien pāris milimetru lieli, piemēram, ķērpji. Kopumā dabas skaitītāji trijās sezonās Latvijā atklājuši vairākas līdz šim nezināmas alas, divas jaunas augu, piecas sēņu, tostarp divas piepju, piecas sūnu un četras ķērpju sugas.

Šādus atradumus dabas skaitītāji ik gadu apkopo sezonas izskaņā vai nākamā gada sākumā un dalās ar šo informāciju, kas pieejama Dabas skaitīšanas informācijas krātuvē www.skaitamdabu.gov.lv. No šī gada pavasara vietnē ik mēnesi pieejami arī lielāko atradumu apraksti, piemēram, var tuvāk iepazīt tikai Kurzemē augošo lielo kosu, uzzināt sīkāk par mironņu pirkstiem u. c. mūsu zemes pārsteidzošajām dabas vērtībām.

Biotopu apzināšana ir tikai viena no trim dabas skaitīšanas jeb ES Kohēzijas fonda projekta “Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā” aktivitātēm. Vēl top 25 dabas aizsardzības plāni jau esošajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī ir izstrādāti pieci sugu aizsardzības plāni (roņiem, pūcēm, dzeņiem un divām sikspārņu sugām). Tā kā plāni top arī trim lielajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (Gaujas Nacionālajam un Ķemeru Nacionālajam parkam un Lubāna mitrājam), dabas skaitīšana noslēgsies 2023. gadā.

Plašāka informācija pieejama vietnēs: www.skaitamdabu.gov.lv; www.daba.gov.lv; www.varam.gov.lv.

Ilze Reinika,

DAP, Dabas skaitīšanas projekts

ZVIEDRIJAS MEŽSAIMNIECĪBAS MODELIS KĀ ETALONS,

Kopš 2020. gada septembra, pateicoties *Euroforester* maģistratūras programmai, uzsāku studijas Zviedrijas Lauksaimniecības zinātņu universitātē, lai gūtu padziļinātākas zināšanas mežsaimniecībā.

Esmu šī piedzīvojuma sākuma punktā un jau pēc dažiem mēnešiem ieguvu ļoti noderīgas zināšanas, kas paver citādāku skatu uz dažādiem mežsaimniecības aspektiem, par kuriem agrāk nemaz īsti nebiju domājis.

Jāsaka, ka man ir paveicies šajā *Covid* laikā, jo pirmā mācību priekšmeta lekcijas (divi mēneši) norisinājās klātienē un bija iespēja doties praktiskās nodarbībās uz mežu – iepazīties ar eksperimentāliem pētījumiem zinātniskās izpētes mežos, kā arī aplūkot un ieklausīties privāto meža īpašnieku apsaimniekošanas pieredzes stāstā.

Jāuzsver, ka šajā laikā tika nodrošināti praktiskie uzdevumi, lai būtu balans starp izlasīto un praktisko. Kā zināms, Zviedrija ir gana bagāta ar dažādiem reģioniem, kurus raksturo atšķirīgi klimatiskie apstākļi, piemēram, ziemeļu daļā. Ikdienā uzturos Zviedrijas dienvidos, līdz ar to arī prakses man ir šeit.

Nav vienas receptes

Mūsdienās ilgtspējīga meža apsaimniekošana ir plaši apspriesta un tiek izvirzīta kā viens no mērķiem, kas bieži vien ir jāsasniedz valstiskā un globālā līmenī. Taču ir zināms, ka, lai to sasniegtu, tiek lietotas dažādas apsaimniekošanas metodes, nav vienas receptes, kas derētu ikvienai valstij, reģionam un objektam. Līdz ar to tas, kā tiek veidota meža apsaimniekošana Zviedrijā, nebūt nenozīmē, ka arī to varam pārnest viens pret vienu Latvijas mežsaimniecībā. Jā, zināšanas, pieredze, piemēri var palīdzēt rast jaunus risinājumus un idejas turpmākajai virzībai.

Foto: Elvira Gramane

Praktiskās nodarbības studiju procesa ietvaros brīvā dabā

Zviedrijas mežsaimniecības modelis

Zviedrijas meža apsaimniekošanas modelis ir citādāks, nekā ierasts Latvijā. Bet ir redzams, ka notiek pārmaiņas, kas ir nepieciešamas, lai šis modelis būtu ilgtspējīgs arī tālākā nākotnē. Zviedrijas mežsaimniecības modeli var definēt kā dominējošu ar kailciršu sistēmu, vienvecuma mežaudzēm, kur 55 – 60 % sastāda tīraudzes.

Lielākoties tās veido skuju koki, bet pamatā tā ir parastā egļu (*Picea abies*) un kopā ar parasto priedi (*Pinus sylvestris*) veido 80 % no kopējās koksnes krājas valsts teritorijā. Jāuzsver, ka šo modeli izvēlas privātie meža īpašnieki, jo aptuveni 80 % no Zviedrijas mežu apsaimnieko privātie īpašnieki (gan juridiskas, gan fiziskas personas), savukārt atlikušie 20 % ir valsts pārvaldībā.

Skaitļi un redzētais liecina, ka modelis ir vērst uz peļņas gūšanu. Jā, tā ir vienkāršāka apsaimniekošana, kad ir zināms stabils iznākums, līdz ar to parastās egles

audzes ir drošs veids, kā nepakļauties riskam līdz šim, taču pēdējos gados diemžēl arī parādās būtiski riski egļu tīraudzēs. Taču, neskatoties uz to, piemēram, priežu jaunaudzes tiek apdraudētas augstā pārnaudzību blīvuma dēļ.

Izaudzēt augstvērtīgu priedes materiālu ir sarežģīti, bojājumu apmērs ir ļoti augsts. Tas nav rentabls, lai investētu šādas mežaudzes attīstībā. Zviedrijas dienvidu daļā dominē Eiropas dižskābārdis (*Fagus sylvatica*), ozols (*Quercus sp.*), ir sastopamas arī bērzu (*Betula sp.*) mežaudzes, bet ne pārāk izteikti.

Vēlas skaistu mežu

Zviedrijas privātais meža īpašnieks vēlas skaistu mežu, tādu, kurā būtu prieks doties pastaigās. Līdz ar to šis aspekts vienmēr tiek ņemts vērā, kad runa iet par apsaimniekošanas modeļa izvēli. Piemēram, cik lielā intensitātē tiks veidotas kopšanas cirtes, lai būtu apvienota riska novēršana un tajā pašā laikā tīkams mežs īpašniekam. Ne vienu vien reizi esmu dzirdējusi vārdus – bioloģiskā daudzveidība, biotops, saglabāšana. Jūs droši vien domājat, kā kailciršu sistēmā ir iespējams saglabāt bioloģisko daudzveidību (skaistu mežu) –, bet var ar dažādām metodēm un variantiem, piemēram, atstājot augstos stumbrus, koku grupas, kas veiksmīgi tiek praktizēti arī Latvijā.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana – ikvienā apsaimniekošanas posmā

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas faktors tiek pieminēts ikvienā apsaimniekošanas posmā. Zinātnieki veic dažādus eksperimentus, lai saprastu, kā

Netipiski liela kailcirtne Zviedrijas dienvidu daļā

KAM SEKOT

Soderasenas nacionālais parks

veidot šo ilgspējīgo meža apsaimniekošanu arī nākotnē – pakāpeniskās cirtes, mistraudzes un cik ekonomiski izdevīgi ir izvēlēties citas metodes salīdzinājumā ar kailciršu sistēmu. Un ar likumu nevar pateikt, kā darīt, jo pamatā tās ir rekomendācijas, piemēram, neveidot lielas kailciršu platības, atstāt kritalas.

Neviens to neuzliek par pienākumu, kas man bija pārsteigums, jo tas strādā patiešām efektīvi. Nav tā, ka paveras lielas kailciršu platības it visur, tās, protams, ir, bet ne tā, ka tikai plašumi. Manuprāt, sabiedrības viedoklis šeit ir ļoti svarīgs, meža īpašnieku vēlme saimniekot un veidot sev tīkamu mežu, apvienot ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās vērtības. Protams, nav tā, ka nepastāv neviens ierobežojums ar likumu. Piemēram, 70 % no visiem Zviedrijas mežiem ir sertificēti (PEFC vai FSC), kas uzliek dažādus pienākumus, kuri ir jāizpilda un viens no tiem ir obligāta meža atjaunošana. Bet tā ir pašu meža īpašnieku vēlme un motivācija apsaimniekot ilgspējīgi.

Viss mainās – mežsaimniecības mērķi, klimats, tirgus pieprasījums. Ir nepieciešams skatīties plašāk un redzēt vairāk. Koksne nav vienīgais, ko varam iegūt no meža. Tur ir tik daudz vērtību, kas ir jāņem vērā, veidojot ilgspējīgu mežsaimniecības modeli. Tas ir un būs izaicinājums nākotnē, kā apvienot koksnes iegūšanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Protams, katram meža īpašniekam ir savi mērķi un vīzija, taču gribētos teikt, ka svarīgi ir ikvienam individuāli par tiem degt un pastāvēt, nevis darīt tikai tāpēc, ka likums to liek.

Elvīra Grasmane,
MKPC Limbažu nodaļa

TRIS DAŽĀDI PASĀKUMI ZIEMEĻKURZEMĒ

Šis rudens Ziemeļkurzemes nodaļai bijis darbīgs. Notikuši trīs dažādi pasākumi, kamēr vēl drošības prasības nebija tik stingras.

Informatīvs seminārs
Ventspils novadā

22. septembrī atpūtas kompleksā “Lakši”, Ventspils novadā, notika informatīvs seminārs, kas piesaistīja dalībniekus arī no Ventspils puses, kas citreiz atturas piedalīties semināros lielāka attāluma dēļ.

Seminārā tika apskatītas dažādas tēmas – kā aktualitātes MKPC darbībā, ieskats dabas skaitīšanā, aizaugušu lauksaimniecības zemju apmežošanas, meža inventarizācija un tās nozīme mežsaimniecībā, arī jaunaudžu kopšana un kaitēkļi, to apkarošana. Klātesošos informēja MKPC Ziemeļkurzemes nodaļas mežsaimniecības konsultante Anete Šteinerte un Valsts meža dienesta (VMD) inženieris meža aizsardzības jautājumos Oskars Zaļkalns. Vairāki temati ieinteresēja dalībniekus, un izvērtās diskusijas par to, kā klātesošie meža saimnieki risina aktuālās problēmas meža apsaimniekošanā.

Izglītojošs sēņu seminārs

25. septembrī Talsu novada “Mežmājā” tikāmies ar Latvijas Dabas muzeja Botānikas nodaļas vadītāju un grāmatas “Lielā sēņu grāmata” līdzautori mikoloģi Initu Dānīeli un īsteniem sēņu cienītājiem izglītojošā seminārā “Mācīsimies pazīt sēnes. Ēdamās un neēdamās”. Vairāki dalībnieki jau laikus – no rīta pirms semināra bija izstaigājuši savas iecienītās sēņošanas vietas un atveduši līdzīgi daudz dažādu sēņu paraugus, kurus visi dalībnieki varēja kārtīgi aplūkot un palīdzēja lektorei demonstrēt atšķirīgās pazīmes uz “taustāma” materiāla.

Laikapstākļi bija lieliski praktiskajai daļai – sēņu ievākšanai un sēņotāju tradīciju izmantošanai dabā. Izskanēja arī komentārs: “Tagad zinot tik daudz dažādu sēņu un cik tās savā starpā mēdz būt līdzīgas, paliek bail pat lasīt pašu parasto beciņu vai gaileni.” Noteikti jābūt īpaši piesardzīgiem, lasot sēnes, un nav jāņem tās, ko tik ļoti nepazīstam.

Mācības par meža atjaunošanu
un ieaudzēšanu

Darbīgo mēnesi noslēdzām ar divu dienu mācībām Rendā par šī brīža aktuālo tēmu “Meža atjaunošana un ieaudzēšana CO₂ piesaistei, meža reprodutīvā materiāls”. Dalībnieku vidū bija gan zinoši mežsaimnieki, mežizstrādes uzņēmuma darbinieki, gan tādi, kas pavisam nesens iesaistījušies mežsaimniecībā un mēģina aptvert visus procesus, kuri mežā noris.

Pirmajā dienā tika iegūta teorētiskā bāze par tēmām: “Likumdošanas prasības attiecībā uz meža atjaunošanu, ieaudzēšanu un stādāmā materiāla iegādi”, “Stādāmais materiāls, tā veidi un materiāla izvēle atkarībā no meža tipa”, “ES atbalsts mežaudžu nomaiņai, jaunaudžu kopšanai, meža ieaudzēšanai”, “Meža apsaimniekošanas cikls”, “Stādījumu kopšana, aizsardzība, aizsardzība pret meža kaitēkļu un dzīvnieku bojājumiem”, “SEG emisijas un CO₂ piesaiste mežā” un “Augsnes sagatavošanas principi un veidi, to izvēle atkarībā no meža tipa”, – kuras pasniedza jau minētais VMD inženieris Oskars Zaļkalns, kā arī VMD meža reprodutīvā materiāla vecākais inspektors Jānis Vizulis un Ziemeļkurzemes nodaļas mežsaimniecības konsultants Valdis Usne.

Otrā diena norisinājās brīvākā gaisotnē – mežā – ar praktisku iemaņu gūšanu meža atjaunošanā, stādīšanā. Bija iespēja dabā redzēt, kādas kļūdas tiek pieļautas atzarošanā, stādu aizsardzībā ar aitu vilnu un kā tās labot. Iepazināmies ar vairākiem kaitēkļiem – kukaiņiem, un uzskatāmu piemēru rāda daba pati, kādam kokam der attiecīgā augsne, tās sugas kociņiem sasējoties pašiem. Dalībnieki atzinīgi vērtēja lektoru darbu, iesaistījās ar jautājumiem un savu pieredzi.

Kamēr ir noteikti stingrāki pulcēšanās ierobežojumi, MKPC organizētie semināri un mācības pagaidām nenotiek klātienē. Meža īpašnieki var papildināt savas zināšanas meža apsaimniekošanā attālināti MKPC interneta vietnē www.mkpc.lkkc.lv sadaļā E-semināri un Tālmācība.

Anete Šteinerte,
MKPC Ziemeļkurzemes nodaļa

SEMINĀRĀ GŪTĀS ATZIŅAS DEMONSTRĒJUMU

Oktobra nogalē Pasaules Dabas fonda meža apsaimniekošanas demonstrējumu teritorijā “Pūpoli”, Kurmenes pagasta Vecumnieku novadā, notika atvērto durvju dienu pasākums – seminārs par meža apsaimniekošanu.

Seminārā bija iekļautas dažādas meža īpašniekiem aktuālas tēmas: atbalsta pasākumi mežu īpašniekiem, nekailciršu mežu apsaimniekošana, pārnodzū bojājumi mežsaimniecībā un aizsardzības pasākumi, meža inventarizācija un citas aktualitātes privātā meža apsaimniekošanā. Seminārs notika mežā, teorētisko stāstījumu apvienojot ar praktiskiem meža apsaimniekošanas objektiem.

Semināra dalībniekus laipni uzņēma **Raimonds Mežaks**, demonstrējumu teritorijas “Pūpoli” īpašnieks un pārvaldnieks, diskusijās piedalījās Pasaules Dabas fonda Meža programmas vadītājs **Jāni Rozītis** un **Ziedonis Vilciņš**, Amatas novada demonstrējumu teritorijas “Kalna Gavieši” saimnieks.

Demonstrējumu teritoriju “Pūpoli” veido trīs īpašumi 23 ha platībā. Mežā ir liela mežaudžu dažādība. Dažādu vecumu lapu koku audzes aizņem aptuveni 80 % no kopējās meža platības. Kā valdošās koku sugas sastopamas: bērzs, baltalksnis, apse, melnalksnis, priede un egle. Saimnieko ar izlases ciršu metodi. Piedāvāju nelielu ieskatu semināra norisē.

Ko cirst un ko atstāt

Aplūkojam meža objektu, kurā veikta izlases cirte. Plānojot ciršanu, Raimonds Mežaks izvērtē katru koku no dažādiem

Foto: Sarmīte Grundšteine

aspektiem, atstāj arī meža dzīvniekiem un dabai. Pāraugušos bērzus atstāj kā ekoloģiskos kokus pēc principa – kas neder balķiem, lai paliek dabai, necenšas katru koku izvākt no meža.

Runājot par pieaugušām un bojātām eglēm, saimnieks iesaka skatīties uz visu grupu. Necirst tikai atsevišķus nokaltušus kokus, bet ņemt arī egles ar skrajjiem vainagiem. Ja otrā stāva egles būtu nocirstas kailcirtē, labākajā gadījumā no tām iegūtu papīrmalku. Tagad var redzēt, kā atstātās egles turpina augt, veidojot pieaugumus.

Atvērumā, ja nepieciešams, jāveic jauno kociņu kopšana. Saimnieks sīkos paugus alkšņus un citus nevēlamos kociņus nezāgē, bet aizlauž, lai eglītes nebūtu tik viegli pieejamas meža dzīvniekiem.

Raimonda Mežaka ieteikums: “Izvēloties nocērtamos kokus izlases cirtē, jāņem vērā koku nākotnes perspektīva, mērķa dimensijas, labvēlīgu augšanas apstākļu nodrošināšana nākotnes kokiem, kā arī jāparedz izvešanas ceļu vietas.”

Kādas sugas audzēsīm

Zinātnieki uzskata, ka Latvijā nākotnē, tāpat kā līdz šim, mežos dominēs trīs galvenās koku sugas – egle, priede un bērzs. Līdz ar klimata izmaiņām mežos arvien biežāk sāk ieviesties arī citas koku sugas. Viena no tām ir kļava. Arī demonstrējumu teritorijā šī suga ir ienākusi un konkurē ar eglī.

Aktuāls ir jautājums, ko darīt ar kļavām mežā? Raimonds Mežaks kļavas savā īpašumā neredz kā komercokoku sugu, bet gan kā ekoloģiskos kokus. Arī no ainavas viedokļa, jo kļavai rudenī ir skaistas lapas. Ziedonis Vilciņš ir citās domās: “Jaunaudzē kļava konkurē ar bērzu un alkšņiem, izstīdzē un pēc kopšanas noliecas. Cik kļava ir vērtīga, jājautā galdniekiem. Pašlaik domājam, ka nav vērtīga, bet pēc gadiem varbūt būs mūsu nākotnes koks. Eglei nākotne ir neskaidrāka nekā kļavai. Klimats paliek siltāks un parādās dažādas problēmas. Kļava ir ēncietīga un zināmā mērā invazīva koku suga. To var audzēt pamežā. Jau tagad ir redzētas mežaudzes, kur priede ir pirmajā stāvā, bet otrajā stāvā – kļava.

Melnalksnājs

Nelielajā platībā – 0,6 ha pirms vairākiem gadiem bijusi kailcirte, tagad dabiski atjaunojusies ar melnalksni un izveidojies melnalksnājs. Melnalksnis te varēs augt vēl 50 gadus, nākotnē tiks atstāts dabiskai attīstībai. Jau tagad tas ir kā staignājs, jo atbilst visām prasībām. Turpmāk ir doma šajā platībā veidot mikrolietumu.

Balta apse, balta nauda

Nelielajā platībā, kur bija stādītas priedes, tagad notikusi sugu maiņa – dabiski izaugušas apses, nedaudz egles. Apses saimnieks atstājis, lai pašas retinās. Lai gan dabiskā retināšanās notiek lēnāk, tomēr ir mazāks meža dzīvnieku postījumu risks. Ir zināmi gadījumi, kad īpašnieks izretinājis apšu jaunaudzi, kuru pēc tam

Raimonds Mežaks pirms ciršanas izvērtē katru koku

TERITORIJĀ “PŪPOLI”

dzīvnieki bojājuši. Raimonds Mežaks uzskata, ka audzēt apses ir liels risks, ir arī trupe un nav vērts ieguldīt kopšanā. Viņš iesaka – ja ir lielākas jaunaudzēs, lai īpašnieki mēģina paeksperimentēt, kāds būs koku sastāvs, kurus zvēri mazāk bojā.

Savukārt Ziedonis Vilciņš savā īpašumā apses retina, iegūstot apses papīrmalku. “Apses retinu, lai ātrāk aug, varēs ātrāk nocirst. Runājot par trupi, tas atkarīgs no augšanas apstākļu tipa, ir jāskatās. Pēc resnas apses, resnākas par 26 cm, ir pieprasījums no jumta skaidu ražotājiem. Neliela trupe ir pieļaujama, tikai nedrīkst būt zari. Saimniekoju pēc principa – balta apse, balta nauda,” piebilst Ziedonis Vilciņš.

Kā cīnīties ar graudzālēm

Apskatām izcirtumu, kurā pirms tam bijuši vējgāzes un egļu astoņzobu mizgraužu postījumi. Pēc nociršanas platība atjaunota ar egli, izmantojot ES atbalstu. Saskaņā ar atbalstīto projektu stādītās eglītes bija paredzētas kopt trīs reizes. Pirmajā gadā zāle izplauta ap eglītēm.

Platībās, kur ir auglīga augsne, zāle ātri ataug. Šādās vietās, lai graudzāle nenomāktu stādītos kociņus, kopšanu prasās veikt vismaz divas reizes gadā. Pēdējo reizi kopšanu vēlams veikt pirms ziemas iestāšanās, lai kociņus neapgrautu peles. Sevišķi jāuzmanās, ja izmanto Eiropas projektu naudu.

Bērzi auguši labi un sasnieguši ievērojamas dimensijas

Graudzāles konkurē ar iestādītajiem kociņiem

Jāatceras, ka tūdaļ pēc kopšanas jāiesniedz pārskats Valsts meža dienestā, lai saņemtu mežziņa atzinumu, pirms zāle ataug no jauna. Vienīgais veids, kā cīnīties ar graudzālēm, ir vairākkārtīga kopšana, līdz kociņi pāraug zāli.

Stāsts par robežām un inventarizāciju

Raimonds Mežaks savā īpašumā regulāri atjauno robežas un kupīcas. Aplūkojam robežu, kurai pāri pārkritusi egle no kaimiņa meža. Jautājums, kuram pieder koks? Tam īpašniekam, kura mežā tas audzis. Katrs saimnieks izzāgē robežstīgu viena metra platumā uz savu pusi, ciršanas apliecinājumu nevajag. Raimonds Mežaks aicina pārbaudīt meža inventarizācijas terminus. Nākamgad daudziem meža īpašniekiem tas būs beidzies un inventarizācijas būs jāatjauno, jo pēc 20 gadiem mežā viss ir mainījies un tas ir noteikts Meža likumā. Latvijā ir ap 500 inventarizācijas veicēju, saraksts pieejams Valsts meža dienesta mājas lapā www.vmd.gov.lv.

Izlasses cirte plantāciju mežā

Aplūkojam 25 gadus vecu bērzu audzi, kuras statuss ir plantāciju mežs. Tas nozīmē, ka nav ciršanas ierobežojumu. Platībā aug deviņas koku sugas, bet galvenā komercokoku suga ir egle un bērzs, pārējās sugas atstātas daudzveidībai. 2018. gadā veikta izlasses cirte. Izcirti tievākie un atpalikušie bērzi.

Saimnieks varēja nocirst visu kailcirtē, bet nākotnē grib izaudzēt resnākus kokus, lai iegūtu augstvērtīgākus sortimentus –

finierklučus. Saimnieks veicis mērījumus. Pirms ciršanas mežaudzes krāja bijusi 200 m³ uz hektāru, nocirsti 40 m³. Nākamreiz cirtīs pēc septiņiem gadiem. Turpmāk varēs zāgēt atpalikušos bērzus, no kuriem, iespējams, sanāks kāds finierklučis. Savukārt egles plāno zāgēt 20–30 % no kopējās krājas, lai nav krasas pārmaiņas.

Jānis Rozītis: “Šis objekts ir apliecinājums tam, ka jāsamazina noteiktais koku ciršanas vecums. Tas nozīmē, ka Latvijā kailcirtē egli varēs cirst jau no 50 gadu vecuma. Zinātnieki domā, ka tos mežus, ko stādām tagad, cirtīs jau pēc 40 gadiem vai pat vēl agrāk, jo tagad stādām selekcionētu stādmateriālu, klimats paliek siltāks, veģetācijas periods – garāks. Koku aprīte būs vēl ātrāka. Ja mainīsies noteiktais koku ciršanas caurmērs, šo mežu varēs cirst kailcirtē.”

Raimonds Mežaks atgādina, ka, saimniekojot mežā, jāievēro zināmi principi: “Jautājums, ko meža īpašnieki dara ar naudu, ko iegūst no meža. Jārēķinās, ka 10–20 % jāiegulda atpakaļ mežā – jaunaudžu kopšanai, robežu sakārtošanai, meža inventarizācijai, nekustamā īpašuma nodoklim un citiem izdevumiem. No tā, kas paliek pāri, – ieguldīt, piemēram, nopirkt jaunu zāģi, stādāmo stobru, datoru u. c. un 10 % atļauties sev, piemēram, ceļošanai.”

Vairāk par šo un citām Pasaules Dabas fonda meža apsaimniekošanas demonstrējumu teritorijām un saimniekošanas principiem var uzzināt mājas lapā: www.pdf.lv sadaļā Demonstrējumu teritorijas.

Sarmīte Grundšteine, MKPC

IETEIKUMI LAUZTU UN BOJĀTU KOKU IZVĀKŠANAI NO MEŽA

Vai varētu paskaidrot, tieši kādus kokus būtu jāizvāc no meža, cik tas būs bīstami manam īpašumam, ja to nevar izdarīt? Kādas formalitātes jānokārto, lai varētu realizēt kokmateriālus?

Lauztu un bojātu koku izvākšanu no meža būtu ieteicams veikt šajā rudens–ziemas periodā (vēlākais – līdz marta beigām), lai novērstu svaigu ciršanas atlieku atrašanos mežā. Svaigās ciršanas atliekas, kuras izdala īpašas smaržvielas – terpēnus, pavasarī var tieši pievilināt mizgrauzus. Īpašu uzmanību vajadzētu pievērst tām eglēm, kam stumbra augšējā daļā novērojama mizas atdalīšanās, bet vainags vēl zaļš. Šīs egles potenciāli ir

skārusi vaboļu otrā paaudze, un koku nokalšana būs novērojama līdz pavasarim. Arī šie koki būtu jāizvāc ziemas sezonā. Šī prasība neattiecas uz tām cirmām, kuru tuvumā vismaz 500 m attālumā neatrodas citas vidēja vecuma un pieaugušas egļu audzes. Vienlaikus var veikt sauso koku izstrādi, lai kokmateriāli vēl vairāk nepazeminātu savu vērtību.

Valsts meža dienesta inženieris meža aizsardzības jautājumos Oskars Zaļkalns iesaka: “No kaitēkļu savairošanās viedokļa šobrīd no meža ir lietderīgi izvākt invadētos, vēja gāztos, laužtos zaļos kokus, jo tā ir potenciālā mizgraužu nākamā gada ēsma. Sausie koki vairs draudus nerada, tos var cirst vai atstāt, kā saimnieks to vēlas.

Ja saimnieks vēlas cirst tikai sausus un vēja gāztos kokus un ir mazs apjoms, saimniekam mežniecībā jāiesniedz paziņojums un pēc nociršanas – pārskats par veiktajām darbībām. Paziņojums būs kā apliecināošs dokuments par kokmateriālu ieguvu. Ja paredzams, ka ciršanas apjoms būs lielāks vai cērtami zaļi, vēja laužti koki un pēc ciršanas audzes šķērslaukums būs mazāks par kritisko, jāvērsas mežniecībā ar pieteikumu, lai saņemtu ciršanas apliecinājumu. Jāatceras, lai saņemtu ciršanas apliecinājumu, jābūt spēkā esošai meža inventarizācijai. Jebkurā gadījumā saimniekiem būs izdevīgāk paņemt ciršanas apliecinājumu, kas būs koksnis izcelsmes apliecināošs dokuments, ja saimnieks koksnis gribēs realizēt.”

BOJĀTU KOKU CIRŠANA MIKROLIEGUMOS

Meža nozares konferences 2020 laikā interesentiem bija iespēja saņemt atbildes uz jautājumiem. Viens no tiem – “Vai mikroliegumos var cīnīties ar vējgāzi, vējlauzi un mizgrauzi?”

Atbildi sagatavoja Valsts meža dienests. Jā, tas ir iespējams, ievērojot zināmus ierobežojumus. Mikroliegumos var veikt atsevišķas darbības, ko eksperts atzinis par nepieciešamām vai pieļaujāmām, ja tās nekaitē īpaši aizsargājamai sugai vai biotopam, kura aizsardzībai attiecīgais mikroliegums ir izveidots. Šī darbība var būt arī gāzto un laužto koku ciršana un izvākšana, ja vien eksperts savā atzinumā to ir norādījis kā pieļaujamu.

Mazā ērgļa aizsardzībai izveidotajos mikroliegumos ir atļauta kaitēkļu bojāto egļu izciršana pēc Valsts meža dienesta

sanitārā atzinuma, kā arī sauso vai kritušo koku izvākšana 10 kubikmetru apjomā gada laikā īpašuma robežās no 1. oktobra līdz 31. martam. Īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās ietilpstošajos mazā ērgļa mikroliegumos konkrēto darbību veikšanai papildus ir nepieciešama Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja.

Ja mikrolieguma teritorijā vējgāze, vējlauze faktiski nogāž visu mežu vai daļu no tā, tad Valsts meža dienestam jāvērtē, vai šajā teritorijā noteiktie aprobežojumi joprojām kalpo mērķim, kādam mikroliegums izveidots. Ja nē, Valsts meža dienests lemj par mikrolieguma statusa atcelšanu vai mikrolieguma robežu izmaiņām, balstoties uz eksperta atzinumu.

Pārējās atbildes uz jautājumiem var atrast konferences materiālos, kas publicēti www.mkpc.llkc.lv.

KO NOZĪMĒ ATZĪMES UZ KOKIEM MEŽĀ?

Ejot mežā, dažviet var novērot kokus, uz kuru stumbriem ir uzkrāsotas košas krāsas zīmes. Ko nozīmē šīs horizontālās līnijas uz kokiem, un kas ar tiem notiks tālāk?

Mežā ar horizontālām līnijām tiek iezīmētas (marķētas) plānoto mežizstrādes cirsmu robežas un atzīmēti mežaudzē saglabājami koki. Marķēti tiek arī ekoloģiskie koki un to grupas, kā arī citas dabas vērtības, piemēram, koki ap dzīvnieku alām. Tādējādi marķētās dabas vērtības cirsmu izstrādes laikā tiek saglabātas.

Plānoto cirsmu ārējās robežas marķē ar horizontālām līnijām, lai mežizstrādes darbu veicējs tās viegli pamanītu un, nepārkāpjot cirsmas robežas, nocirstu tikai izstrādei paredzētos kokus. Ar vienu līniju marķē taisnas cirsmu malas, ar divām līnijām marķē cirsmu malu pagriezienu vietas. Šādi mežizstrādes darbu veicēji zina, ka jābūt uzmanīgiem, jo cirsmas mala maina virzienu.

SEMINĀRS BĀRBELEĒ

Viens no pēdējiem klātienes semināriem šogad notika Vecumnieku novada Bārbeles pagasta meža īpašumā "Kārļi". Semināra dalībnieki meža objektos mācījās atpažīt koku sugas bezlapu stāvoklī, kā pareizi veikt jaunaudžu kopšanu un noteikt atstājamo koku skaitu, kā arī novērtēja mazgabarīta meža tehniku darbībā.

Nekopta jaunaudzē

Pirmajā objektā tipiska situācija – īpašnieks iegādājies meža īpašumu, kurā ir aizaudzis izcirtums ar vairākām koku sugām (valdošā – apse, vidējais augstums 3 m, bērzs, pilādzis, kāda eglīte, ozols), konstatēti meža dzīvnieku postījumi. Kārtīgs saimnieks izcirtumu būtu atjaunojis ar skuju kokiem. Ko darīt jaunajam saimniekam? Pirmajā acu uzmetienā nav vienkārši atšķirt lapu koku sugas bezlapu stāvoklī. Saimnieks kopšanu atliks uz pavasari, kad būs pieejams ES atbalsts. Jāveic arī pasākumi aizsardzībai pret meža dzīvnieku postījumiem. Klātesošie vienprātis, ka biežņa jāizkopj, lai varētu iesniegt pārskatu par meža atjaunošanu, noformēt par jaunaudzi un saņemt nodokļu atlaides.

Mazgabarīta tehnika

Meža īpašnieks Jānis Jansons demonstrē darbībā nesen iegādātu mazgabarīta mežizstrādes tehniku – izvedēju uz kvadrātikla bāzes un piekabi ar hidraulisko iekrāvēju. Saimnieks tehniku plāno izmantot kopšanas cirtēs. Vienā reizē var

izvest nepilnus 2 m³ trīsmetrīgus kokmateriālus. Saimnieks izmantojis iespēju un tehniku iegādājies ar ES atbalstu LEADER projekta ietvaros ar 70 % atlaidi.

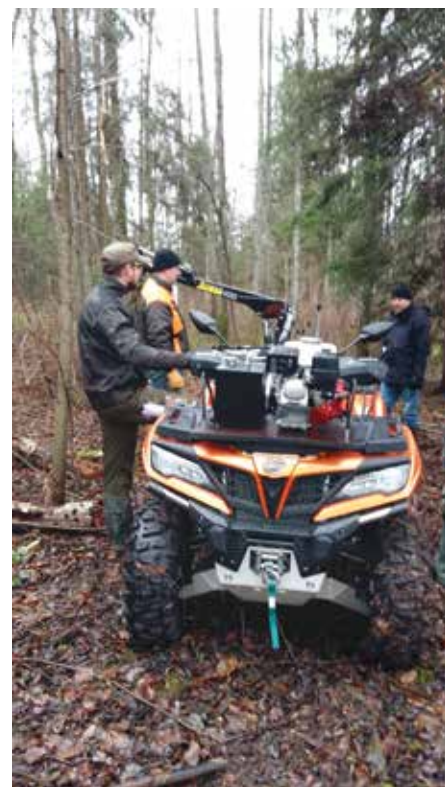
Papildus nopirkts arī malkas zāģis skal-dītājs, kuru iespējams kā piekabi aizvest uz mežu un malku sagatavot uz vietas. Skaldītāja griezējmechānisms tiek darbināts ar iekšdedzes dzinēju, kas ir uzstādīts uz pašas iekārtas un tādējādi neprasa nekādus ārējus enerģijas avotus. Ja tiek skaldīta sīkkoksne vidēji 10–12 cm diametrā, ar pagaļu garumu ap 33 cm, tad viens cilvēks vidēji var saskaldīt līdz 3 m³ stundā, un degvielas patēriņš ir aptuveni viens litrs uz kubikmetru.

"No mežsaimnieciskā viedokļa, manuprāt, galvenais ieguvums ir tas, ka apvienojumā ar mazo tehniku iespējams savākt un pārstrādāt jaunaudžu retināšanas rezultātā iegūto sīkkoksni," atzīst Jānis Jansons.

Mazgabarīta mežtehniku perspektīvā iespējams lietot arī citiem specifiskiem darbiem gan mežā, gan ārpus tā. Piemēram, tehniku, papildus pielāgojot un aprīkojot, var izmantot meža stādu transportēšanai uz stādīšanas vietām, meža grāvju tīrīšanai, bebru aizsprostu nojaukšanai, zemes rakšanai u.tml.

Semināra dalībnieki atzīst, ka klātienes semināriem tomēr ir priekšrocības, jo var gūt ne tikai jaunu informāciju, bet arī saņemt atbildes uz jautājumiem un dalīties pieredzē ar citiem meža īpašniekiem.

Sarmīte Grundšteine, MKPC

MEŽA BIRŽA

AUGOŠU KOKU CIRSMU IZSOĻU PĀRDOŠANAS REZULTĀTI

Meža izsoļu portālā www.mezabirza.lv 2020. gada rudens sezonā veiksmīgi noritējušas 34 izsoles. Ir pārdoti 99,64 ha meža cirsmu ar kopējo koksnes krāju 20 809 m³. Kopumā izdarīti 1135 solījumi, kas ir vidēji 33 solījumi vienā izsolē. Salīdzinot izsoles sākumvērtību un pārdošanas cenu, periodā vērojams 37 % vērtības pieaugums.

Cirsmu cenu apskats par 2020. gada septembra, oktobra un novembra mēnešiem.

- Skuju koku cirsmas (vismaz 70 % skuju koku īpatsvars) cenas, sākot no 32,41 līdz 61,82 EUR/m³, vidējā svērtā cena šādām cirtmām 47,54 EUR/m³.
- Jaukto koku cirsmu (skuju koku īpatsvars 40–60 %) cenas svārstās no 27,83 līdz 45,01 EUR/m³, vidējā svērtā cena 35,14 EUR/m³.
- Lapu koku cirsmas (valdošās suga – bērzs vismaz 70 %) cenas, sākot no 19,68 līdz 39,00 EUR/m³, vidējā svērtā cena 31,67 EUR/m³.
- Lapu koku cirsmas (bērzs, apse, melnalksnis) cenas no 14,96 līdz 35,53 EUR/m³, vidējā svērtā cena 26,32 EUR/m³.
- Lapu koku cirsmas (valdošā suga – baltalksnis vairāk nekā 50 %) cenas no 21,62 līdz 23,92 EUR/m³, vidējā svērtā cena 22,77 EUR/m³.

Aicinām apmeklēt arī Meža birža Facebook lapu, kur regulāri informējam par dažādām aktualitātēm portālā.

Karīna Jakovina, SIA "Mezabirza"

APAĻO KOKMATERIĀLU PRODUKTU CENŪ TENDENCES

Apļūkojot publiski pieejamās AS "Latvijas Valsts meži" apaļo kokmateriālu un "Meža avīze" pārmalkas cenas (pie ceļa) no 2020. gada jūlija, var secināt, ka, tuvojoties apkures sezonai, kokmateriālu cenu lejupslīde ir strauji samazinājusies visiem kokmateriālu sortimentiem. Šīs cenu kāpums ir skaidrojams ar apkures sezonas sākšanos, dēļ kā palielinās kokmateriālu pieprasījums. Turpmāko mēnešu laikā ir gaidāms pozi-

tīvs kokmateriālu cenu kāpums.

Apāļo kokmateriālu sortimentu vidējās cenu izmaiņas no jūlija līdz septembrim, %.

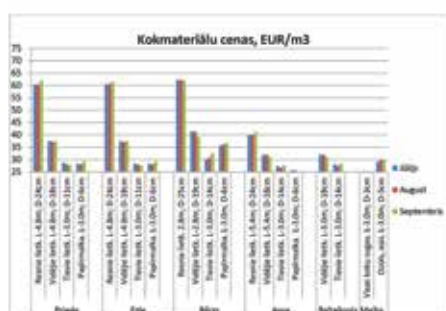
Resnās lietkoksnis cenu kritums ir no -0,79 % līdz 0,89 % kāpumam atkarībā no koku sugas, vidējās cenu izmaiņas sortimentu klasei mēnesī ir 0,24 % kāpums.

Vidējās lietkoksnis cenu kritums ir no -1,83 % līdz 0,21 % kāpumam atkarībā no koku sugas, vidējās cenu izmaiņas sortimentu klasei mēnesī ir -0,71 % kritums.

Tievās lietkoksnis cenu kritums ir no -2,52 % līdz -0,55 % atkarībā no koku sugas, vidējās cenu izmaiņas sortimentu klasei mēnesī ir -1,51 % kritums.

Pārmalkas cenu kritums ir no -3,94 % līdz 1,51 % kāpumam atkarībā no koku sugas, vidējās cenu izmaiņas sortimentu klasei mēnesī ir -0,31 % kritums.

Malkas cenas kritums ir vidēji -1 % mēnesī, un ozola, oša malkas cenas kāpums ir vidēji 1,31 % mēnesī.

MEŽS VAR PALĪDZĒT

Tik bieži jubilejās dzirdam: “lai laba veselība”, “galvenais, lai vesels” un citus ar veselību saistītus vēlējumus. Nereti nemaz pie šīs frāzes nepiestājam, taču nākas piekert sevi pie domas, ka tā ir ļoti svarīga, it īpaši šajā gadā, kad mūs visus izaicina ne tikai pats vīruss, bet arī ar to saistītās izmaiņas mūsu ikdienā.

Daudzas senās kultūras vērtīgu lomu piešķir mežam – gan kokiem, gan krūmiem. Mežs nozīmēja ne tikai mājvietu, svētvietu, bet arī no tā iegūtie produkti tika lietoti ārstniecībā. Cilvēks ir daļa no dabas un ir atkarīgs no tās. Katram augam piemīt sava īpaša enerģija, ko tie uzkrāj augot.

Cilvēki sāk vairāk pievērsties tieši dabas dotajiem līdzekļiem, kas stiprina veselību un garu. Uzreiz prātā nāk pirts ar kārtīgu pāršanos un teicienu: “Veselība iekšā, slimība ārā.” Pirtnieki lielu uzmanību velta tam, kāda enerģija nāk no katra koka, kādas sajūtas tie izstaro mūsos.

Noderēs koku enerģētika

Dziednieks Ziedonis Kārklīņš izzinājis dažādo koku radītās sajūtas: “Cilvēks instinkatīvi sajūt koku enerģētiku. Katrs ir izbaudījis atšķirīgās sajūtas un smaržas dažādu koku audzēs. Koku īpašības dziednieks iesien arī pirtsslotās. Jo lielāks koks, jo spēcīgāka tā enerģētika. Koks savas īpašības saglabā arī tad, kad nocirsts, tādēļ sev vēlamā koka izstrādājumu, paliktņi vai pat dēļa vai zara gabaliņu, der turēt tuvumā. Vietās, kur pulcējas daudz cilvēku, derēs apse. Tā uzņem negatīvo enerģiju, atbrīvo no negatīvām domām un emocijām. Telpā labi der ir vāzē ielikti dažādu koku zari.”

Brīvdabas gleznu galerija Baldones pastaigu takā

Kadiķis un egles – īpaši noderīgi

Kadiķis ir īpašais koks – enerģētiski tas sargā sētu un ģimeni, bet praktiski uzlabo žāvējumus, kūpinājumus, Pirtsslotiņu veidā rada dzelošu sajūtu, kas palīdz nervu sistēmai. Arvien iecienītāks kļūst ādas skrabis, kuru pagatavo, samaļot kadiķa skuju un sajaucot tās ar sāli.

Egles enerģija ir līdzīga – palīdz kontrolēt emocijas, der pret nervozitāti. Egļu skuju kopā ar kadiķi kvēpina, lai attīrītu mājas enerģiju. Skujas var sakapāt, lai telpā izdalās fitoncīdi, kas mazina galvas sāpes; žāvētus čiekurus izmanto masāžā, bet jaunās skuju un pumpuri pavasarī ir spēcinošs un gards vitamīnu avots.

Pirti noderēs dažādas slotas

Pirts meistars un Pirts skolas īpašnieks Nauris Zutis stāsta, ka parasti rituāla iesākumā izmanto attīrošās slotas, piemēram, apses, vībotnes vai kāda cita rūgta lakstauga. Pēc tam ar citām slotām peramo izkarsē. Tad sākas lielais jeb enerģētiskais pēriens. Nobeigumā daudzi pirtnieki mēdz izmantot aizsardzībai domātās slotiņas. Katram pirtniekam ir savs piegājiens slotu izvēlē un lietošanā. Jo dažādāka slotas, jo labāk – daudzveidīgāka iedarbība uz organismu. Tomēr visbiežāk izmanto bērza, ozola, liepas vai apses lapotos zariņus. Vēl noder kļava, lazda, vītols, ābele, ķirsis un citi koki. Pavasarī īpašu pērienu sniedz pūpolu pūkainums, ievas maigo lapiņu vai ziedu slotiņas – tas ir piedošanas pēriens attiecību sakārtošanai. Līdzīgi izmanto ziedošu jasmīnu un ceriņziedu ķekarus – tas tiek dēvēts par mīlestības pērienu.

Dažādu koku birzis

Arī birzīm ir sava nozīme un enerģija. Agris Liepiņš praktizējas koku āderēs un

netradicionālajā medicīnā un ir izpētījis dažādu koku birzis un to radīto enerģiju. “Ozolu birzs ar divdesmit kokiem veido āderu svētbirzi ar slīpajiem krustiem. Septiņpadsmit koku stādījums – egļu un priežu svētbirzs – veido āderu taisnos krustus. Liepu birzs – trīsdesmit divi koki ar savu dzīslu veido enerģētisku kupolu, kam piemīt maiga un stipra enerģija. Visīpatnējākā ir apšu birzs – sešpadsmit apses. Apse ir vienīgais koks, kas spēj cilvēkam atņemt depresīvu un dusmu enerģiju un novadīt to zemē. Visi pārējie koki dod enerģiju.” Kadiķu birzi viņš sastādījis auseklīša formā no 16 kadiķiem un vidū ielicis akmeni, kas uzkrāj enerģiju (svētakmens darbības princips).

Mēs pat nespējam aptvert, Cik daudz veselības dod mežs, un tas nav tikai malka siltumam un mājīgumam. Ne velti vecmāmiņām un nu jau arī jauniem cilvēkiem ir plaukts virtuvē, kur cita pie citas sakārtotas zāļu tēju burciņas. Tik patīkamas sajūtas pārņem pēc garākas pastaigas mežā. Viss tikai tādēļ, ka koki “sakārto” to haosu, kas ir mūsos pēc visa, kam šajā laikā ejam cauri. Koku enerģija nemaksā neko ne mums, ne pašam kokam. Ja daba dod mums palīdzīgu roku, kādēļ atteikties? 🌿

Anete Šteinerte,
MKPC Ziemeļkurzemes nodaļa

DROŠĪBAS PRASĪBU IEVĒROŠANA MEDĪBĀS

Kā jau zināms, katru gadu no 1. oktobra ir iespēja organizēt dzinējmedības, tā saucamās medības ar dzinējiem vai traucēšanu, un šis pārbaudījumu pilnais 2020. gads nav izņēmums.

Pats galvenais medību laikā ir drošība, tāpēc pirms katru konkrētu dzinējmedību uzsākšanas medību vadītājam obligāti jāinformē medību dalībnieki (gan mednieki, gan dzinēji) ne tikai par drošības tehnisko prasību un medību kārtības ievērošanu, bet arī par epidemioloģiskas drošības pasākumu ievērošanu. Katram medību dalībniekam ir jāatceras, ka katrs pats ir atbildīgs par visu iepriekš minēto prasību ievērošanu medību laikā. Katrs medību dalībnieks medību pārskatā parakstās par iepazīšanos gan ar medību drošības prasībām, gan ar medību kārtību. Ja visas prasības netiks ievērotas, medību vadītājam ir tiesības aizliegt piedalīties dzinējmedībās.

Medību dokumenti

Jāatgādina, ka katram medniekam, dodoties uz medībām, obligāti jābūt līdzī visiem nepieciešamajiem medību dokumentiem: mednieka apliecībai, medību šaujamerocā glabāšanas atļaujai un lietošanas atļaujai, mednieka sezonas kartei; savukārt medību vadītājam jābūt līdzī arī medību vadītāja apliecībai, kā arī medījamo dzīvnieku medību atļaujām.

Medību vadītājam pirms konkrētajām dzinējmedībām ir tiesības pārbaudīt medību dalībnieku medību dokumentus un ieročus.

Drošības prasības, lietojot šaujameroci

Medniekiem jāatceras, ka:

- ar medību šaujameroci vienmēr jāriņķojas kā ar pielādētu. Dzinējmedībās ieroci pielādē tikai tad, kad mednieks nostāties norādītajā vietā, un tikai pēc tam, kad garām pagājuši citi medību dalībnieki;

- dzinējmedību laikā, pārvietojoties pa savu medību iecirkņa teritoriju, medību šaujamerocis jāpārvadā izlādēts, bet tas var būt neiesaiņots. Savukārt pārvietojoties pa teritoriju, kur, piemēram, nav noslēgts medību tiesību līgums, šaujamerocis obligāti jāiesaiņo;

- ieroci pielādējot vai izlādējot, tā stobram jābūt vērstam uz augšu vai uz leju. Pēc ieroča pielādēšanas to nodrošina, ja tas nav nepieciešams tūlītējam šāvienam;

- pirms šāviena jāpārlicinās, vai šaušanas virzienā neatrodas cilvēki, mājdzīvnieki, transportlīdzekļi, ēkas vai ceļi, pa kuriem pārvietojas cilvēki un transportlīdzekļi. Šos nosacījumus ievēro, arī

tēmējot ar nepielādētu ieroci;

- medību platībā, kurā notiek dzinējmedības (masts), dzišanas laikā un līdz masta dzišanas beigu signāla saņemšanai medniekam ir aizliegts patvaļīgi mainīt vai pamest norādīto atrašanās vietu. Dzinējiem pēc masta izdzišanas jānostājas un jāstāv uz mednieku līnijas, apstājoties aiz mednieka un sagaidot masta beigas klusējot;

- ieroci izlādē pirms aiziešanas no mednieka stāvvietas. Pārgājienā ieroci nes tikai izlādēti – ar stobru uz augšu vai uz leju vai atvērtu.

Dzinējmedībās aizliegts piedalīties dalībniekiem, kuriem nav spilgtas krāsas apģērba vai viegli pamanāmu spilgtas krāsas apģērba elementu, kas no jebkura skatupunkta izceļas uz apkārtnes fona, arī medību suņiem jābūt spilgtas krāsas elementam (piemēram, kaklasiksnei) vismaz divu centimetru platumā.

Šaušana uz medījamo dzīvnieku

Lai dzinējmedību laikā nenotiktu nelaimes gadījums, medniekam, šaujot uz medījamo dzīvnieku, jāievēro šaušanas sektors. Atļauts šaut tikai sektorā, kas nepārsniedz 70 grādu uz abām pusēm no perpendikula pret mednieku līniju mastā vai ārpus masta. Aizliegta šaušana pa mednieku līniju – lādiņš vai tā daļa nedrīkst lidot tuvāk par 15 metriem no mednieka.

Savukārt atļautais šaušanas sektors jeb ietekmes zona katram medniekam mastā ir savs. Šaušanas sektors skaitās puse no attāluma starp blakus esošiem mednie-

kiem. Medījums jāšauj tikai savā sektorā. Šaut uz medījamo dzīvnieku blakus stāvoša mednieka šaušanas sektorā atļauts tikai tad, ja blakus stāvošais mednieks jau ir izšāvis uz medījamo dzīvnieku.

Dzinējmedībās šaušana uz medījamo dzīvnieku atļauta mastā vai, ja medījamo dzīvnieks šķērsojis mednieku līniju, ārpus masta. Šaušanu mastā pārtrauc, ja dzinēji atrodas tuvāk par 200 metriem no mednieku līnijas.

Epidemioloģiskās drošības prasības

Neskatoties uz to, ka dzinējmedības organizē brīvā dabā konkrētās medību platībās, šosezon ir jāizvērtē dzinējmedību rīkošanas nepieciešamība. Ja tiek izlemts rīkot dzinējmedības, jānovērtē, vai medību platībās ir iespējams nodrošināt visu individuālās drošības prasību ievērošanu (distancēšanos, dezinfekcijas līdzekļu lietošanu, higiēnu u. c.).

Saistībā ar *Covid-19* pandēmijas izplatības ierobežošanu Zemkopības ministrija aicina atbildīgi ievērot normatīvajos aktos ietvertos individuālās aizsardzības un biodrošības nosacījumus medību laikā, pārtraukumos un medību pirmapstrādes vietās. Pirms un pēc dzinējmedībām, parakstoties medību pārskatā, instruktāžas laikā, starp mastiem, pārvietojot medījamo dzīvnieku, veicot medījuma pirmapstrādi, u. c. savā starpā jāievēro divu metru distance un, ja ir nepieciešams, jālieto sejas maska. Jāatturas no viesmednieku uzņemšanas un došanās viesmedībās. Plānojot medību procesu, primāri jāīsteno individuālās medības, lai pēc iespējas varētu samazināt kontaktēšanās iespējas medību dalībnieku starpā. Ja, organizējot tikai individuālās medības, objektīvu apstākļu dēļ (mednieku resursi, medību platību īpatnības, infrastruktūras trūkums u. c.) nav iespējams izpildīt ar Valsts meža dienestu noteikto nomedīšanas apjomu, jāorganizē medības ar traucēšanu vai dzinējmedības.

Dzinējmedību laikā ir jāievēro vairākas drošības tehniskās prasības, un sakarā ar iepriekš Latvijā konstatētajiem pārkāpumiem un notikušajiem negadījumiem, organizējot medības, katram medniekam ir ieteicams atkārtoti izpētīt MK noteikumus nr. 421, jo, kā saka, atkārtošana ir zināšanu māte!

Neaizmirsīsim par medību ētiku, cieņu pret medījumu un kopumā par medību tradīcijām, ievērosim valstī noteiktās epidemioloģiskas drošības prasības. ŠAUKAM GARĀM!

Diāna Agafonova,
MKPC Rēzeknes nodaļa

TIKŠANĀS AR "MEŽA SAIMNIEKU"

Šosezon pirmo dzinējmedību rīts sākās kā parasti. Mednieki (arī pāris mednieces) sarokojoties apsvēca cits citu ar medību sākumu un vēlēja jaunus piedzīvojumus. Pēc obligātās dokumentu un ieroču pārbaudes un medību vadītāja stingrās drošības instrukcijas tika nolemts, ka šodien medīs tikai lielos dižmedījumus. Aļņus, staltbriežus un mežacūkas. Tāpēc saprotams bija medību vadītāja norādījums stobros likt tikai lodes un – lai nebūtu pārpratumu – smalkāko municiju labāk atstāt mašīnās. Arī vilki, protams, netiks saudzēti. Nez vai paredzot turpmākos notikumus vai kā citādi, bet tika atgādināts, ka apkārtnes mežos manīti lāči. Lai vīri uzmanoties.

Pirmais masts medībām tika izvēlēts mežā, kur parasti mājō aļņi, staltbrieži un mežacūkas. Arī vilki tur šad tad bija manīti. Sadalot medniekus pa stāvviētām, vecākos vīrus parasti nostādā tuvāk-

jās vietās. Mūsu kolektīvā šo komandu mēdz dēvēt par "politbiroju". Neslēpšu, ka "politbiroju" pārstāv arī šī raksta autors. Šoreiz "politbirojs" sešu vīru sastāvā tika nostādīts gar meža ceļu. Vadītājs, vilīgi pasmaidot, mani nostādīja vietā, kuru parasti šķērso aļņi un staltbrieži. Nodomāju: "Labi, labi sapratu, darišu, ko varēšu."

Medību sākšanos sadzirdēju ar dzinēju sasaukšanos un biju gatavs "darbam un aizsardzībai". Pēc brīža pavisam tuvu saklausīju suņa ieriešanos. Jā, piemirsu, medībās piedalījās arī trīs dzinējsuņi. Tātad kaut kas tuvojas. Tūlīt arī pamanīju, ka krūmos pazib kaut kas liels un melns. Nodomāju – laikam mežakuilis. Bet kaut kā savādi apaļš. Kuilis skrienot parasti izstiepj garāks.

Daudz ko cerēju sagaidīt, bet, ka meža pļaviņā starp mani un krūmiem iznāks lācis, tas pat sapņos nebija rādījies. Pamanījās mani, šis metrus pie-

padsmīt no manis apstājās un atļāvās apsēsties. Tumši brūnais, gandrīz melnais tēvainis bija liels, jo, sēžot uz pakalējām, varēja būt manā krūšu augstumā. Tā nu tas tur sēdēja un, skatoties uz mani, grozīja savu milzīgo galvu ar apaļajām ausīm un gaišo purnu un droši vien sprieda, ko ar mani darīt.

Nenoliedzami arī manas smadzenes darbojās mežonīgā tempā. Velns un elle, ja lācis turpinās uzņemto virzienu tieši uz mani, būšu pamatīgā ķezā. Šaut viņam virsū nebūtu prāta darbs. Ja es to tikai savainošu, tad šī noteikti būs mana pēdējā medību diena. Ja izdo-

tos ķepaini uzreiz nobeigt, tad droši varēšu šķirties no vairākiem tūkstošiem eiro un mednieka papīriem, jo Latvijā ir aizliegts medīt lāčus.

Atceroties lasīto par lāčiem, nolēmu – ja nāks virsū, šaušu viņam tuvu garām, varbūt nobīsiēs. Katrs savas domas domājot, skatījāties viens uz otru varbūt kādas divdesmit sekundes. Nospriedu, ka lietas labā kaut kas jādara un skaļi teicu: "Vecīt, tu labāk tinies prom! "Mežkungs" atkal domīgi pagrozīja galvu un, paldies Dievam, nesteidzīgā rīksī devās atpakaļ mastā. Vēlāk masta otrā galā mednieki bija redzējuši ķepaini aizlēcšojam uz blakus mežu.

Tā laimīgi beidzās mans šissezonas pirmais piedzīvojums. Vīri man vēlāk pārmeta, kāpēc neesot lāci nofotografējis. Nu ziniet, tobrīd nekādi nebiju spējīgs izlaist bisi no rokām un meklēt pa kabatām mobilo telefonu.

Medību diena noslēdzās veiksmīgi. Nomedījām skaistu briežu bulli. Pie cep-tām akniņām apspriedām dienas piedzīvojumus ar visiem izpušķojumiem, cildinājām veiksmīgo mednieku ar cerībām, ka nākamajās medībās arī citiem paveiksies.

Ne spalvas!

Māris Zariņš,
mednieks un mežkopis

LLKC MEŽA KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMU CENTRS

Rīgas iela 34, Ozolnieki,
Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov. LV3018
Tālr. 63050477, fakss 63022264
e-pasts: mkpc@mkpc.llkc.lv
www.mkpc.llkc.lv

Vieta	Vārds, uzvārds	Tālrunis
Sigulda	Laila Šestakovska	28323647
Liepāja	Agrita Šēnberga	29285111
Saldus	Maruta Pragulbicka	20222041
Krāslava	Jānis Dzalbs	26459513
Limbaži	Jānis Zvaigzne	28307178
Ludza	Maiķls Mūrmanis	29411165
Madona	Mairita Bondare	28381176
Preiļi	Astrīda Rudzīte	26410476
Rēzekne	Viktors Jurčenko	28692818
Iecava	Rita Daščiora	22019356
Aizkraukle	Inga Buša	26534704
Jēkabpils	Jānis Sēlis	26465432
Jelgava	Kārlis Folkmanis	29363016
Gulbene	Elvijs Kantāns	26264611
Tukums	Esmeralda Kalderauska	27812527
Talsi	Valdis Usne	26438175
Valmiera	Andris Vīrs	26108426

Izdevējs: SIA LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centrs,

Izdevumu iespēšanai sagatavoja Sarmīte Grundšteine

tālr. 63050477, mob. 29133563

Makets: Dzintars Melnis

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov. LV-3018

